

JOYCE DEEKS BIBELNOTER - DOMMERBOGEN

240 Dommerbogen 1

Men de kunne ikke fordrive dem

Kapitlet begynder sejrrikt med Judas felttog. Herren var med dem; selv Jerusalem blev indtaget, og kystbyerne, som vi kender bedst som tilhørende filistrene (Gaza, Ashkalon, Ekron, 18). Men det var kun en foreløbig sejr: allerede i vers 21 finder vi jebusitter i Jerusalem. De andre stammer var også kun delvis sejrige, og i vers efter vers læser vi, at de *ikke* fik indbyggerne her og der drevet bort. De bosatte sig side om side med disse afgudsdyrkere og bedrøvede Herren derved. De drev dem ikke bort, mens de kunne, og til sidst magtede de det ikke. Lad os ikke tillade, at synd "blive boende" hos os.

HUSKEVERS: Kolossenserbrevet 3:5-6.

241 Dommerbogen 2

Herren fik medlidenhed med dem, da de blev undertrykt

Herrens ord til Israel var en følge af deres manglende vilje til at tage hele det land i besiddelse, som han *havde* givet dem, og rydde det for fjender. De græd, men det var for sent. Det var stadig muligt for dem at tjene Herren, men fristelsen til at dyrke afguder var blevet større, fordi de havde tilladt så mange afgudsdyrkere at bo iblandt dem. De bukkede også under mange gange for denne påvirkning og bragte derved Herrens vrede over sig. Dommertidens historie er en stadig bølgegang: i vrede giver Herren Israel i deres fjenders magt, for derefter at forbarme sig over dem og frelse dem.

HUSKEVERS: 2. Mosebog 34:6-7.

242 Dommerbogen 3

For at han med dem kunne sætte israelitterne på prøve

Fjenderne, der var ladt tilbage, kunne have tjent et positivt formål for Israel. De gav Israel anledning til at vise, at de valgte at tjene Herren frem for afguder, og den nye generation fik mulighed for at øve sig i kamp mod Herrens fjender. Desværre bestod Israel ikke prøven; i stedet for at holde sig strengt adskilt fra disse afgudsdyrkere, indgiftede de sig med dem. Det førte ikke til, at de andre kom til at dyrke Israels Gud, men at Israel dyrkede afguder. Vi skal kun søge omgang med verden for at vidne om Herren. På arbejdspladser osv., hvor vi har en naturlig kontakt, må vi øve os i den åndelige kamp og markere, at vi tilhører Herren og ikke verden.

HUSKEVERS: Matthæusevangeliet 5:13

243 Dommerbogen 4

Det er i dag, Herren vil give Sisera i din hånd

Det er en tavs kommentar til Israels åndelige tilstand, at de havde en kvinde til dommer, men interessant, at det kunne lade sig gøre i mangel på en mand. Barak var Herrens udvalgte redskab til at frelse Israel fra kana'anæernes undertrykkelse, men han måtte få kaldet gennem Debora. Han var åbenbart ikke stærk nok i troen til at få kaldet og tage opgaven op alene, og en anden kvinde skulle give fjenden dødsstødet. Han behøvede Deboras åndelige støtte, og hun svigtede ham ikke. Hun nærmest skubbede ham i gang, og da det afgørende tidspunkt kom, sagde hun: "Bryd nu op! For det er *i dag* ...". Herrens time var kommet, og det gjaldt om at udnytte den straks.

HUSKEVERS: 2. Korinterbrev 6:2

244 Dommerbogen 5

Sådan går alle dine fjender til grunde, Herre

Denne lovsang til Herren for sejren over Kong Jabin giver indtryk af, hvor kuert Israel var under kana'anæerne (6-8). De behøvede en stærk leder, der kunne tage initiativet i tillid til Herren. Da det skete, fulgte mange af stammerne efter, særlig Zebulon, Issakar og Naftali, men andre dadles for at have holdt sig passive (f.eks. Ruben, der blev på afstand på den anden side Jordan). Glæden over Siseras skæbne er forståelig. Kapitel 29 og 30 viser klart, hvordan israelitternes skæbne ellers havde været. Det var en barsk tid, og desuden burde disse fjender være blevet udryddet forlængst efter Herrens befaling. De var *Herrens* fjender.

HUSKEVERS: 1. Korinterbrev 15:24-26.

245 Dommerbogen 6:1-24

Drag af sted i al din styrke ... Det er mig, der sender dig

Israel er hærget af midjanitterne, fordi de har forladt Herren, men de synes ikke at være klar over deres åndelige tilstand. Derfor er Herrens første svar på deres råb om hjælp at sende en profet for at vække dem til syndserkendelse. Men dernæst kalder han Gideon. Gideon tror på Herrens magt, men mener, at han har forstødt Israel. Han føler ikke, at Herren er med ham, for alt synes at pege i modsat retning, men han åbner sig for den mulighed (17). Derfor opmuntrer Herren ham og giver ham det tegn, han ønsker. Gideon har ingen kraft i sig selv, men netop i hans afmagt er der plads for Herrens kraft.

HUSKEVERS: 2. Korintherbrev 3:5

246 Dommerbogen 6:25 - 7:8

Gideon ... gjorde, som Herren havde sagt ham

Gideon var bange, men han adlød Herren alligevel. Det var et væsentligt skridt at ødelægge det lokale ba'alsalter og ofre til Herren i stedet. Hans ønske om et tegn ved fåreskindet er fremført i al ydmyghed for Herren; det er forståeligt, at han bærer for det kommende slag, og det er altafgørende for ham at vide, at Herren er med ham. Det var ikke i vantro trods, at han bad om tegn, men en ægte trang til hjælp, og Herren efterkom hans ønske to gange. Endnu sværere må det have været for ham at adlyde Herren og sende godt to tredjedele af hæren hjem! Men lydigheden førte ham endnu længere i afmagt - kun 300 soldater måtte han beholde hos sig. Det siger meget om Gideons tro, at han gik så langt med Herren.

HUSKEVERS: Romerbrevet 6:16-17.

247 Dommerbogen 7:9 - 8:3

De blev stående på hver sin plads rundt om lejren

Før han angreb fjendens lejr, fik Gideon lejlighed til at erfare, at Herren allerede havde gjort dem bange og nervøse (13-14). Det var en stor opmuntring og styrkede ham i den strategi, han ville bruge. Hans lille styrke på 300 skulle skræmme fjenden, og det lykkedes fuldt ud. I forvirringen slog fjenderne hinanden ihjel; Gideons 300 blev bare stående, indtil fjenderne var på vild flugt. Hvor var det vigtigt, at de stode på Gideon og ikke blev febrilske eller angst og greb til sværdet før tiden. Mens de stod med lysene og hornene, var det umuligt at kæmpe! Det er en væsentlig del af den åndelige kamp simpelthen at *blive stående* i tillid til Herren.

HUSKEVERS: Efeserbrevet 6:13

248 Dommerbogen 8:4-21

Giv de folk, jeg har med mig, nogle brød

Gideon viser et ydmygt sind over for de skinsyge efraimitter, da de kom med deres uberettigede kritik, og han fik afværget en tåbelig indbyrdes strid. Folket i Sukkot og Penuel var ikke parat til at give Gideons mænd brød. Det er sandsynligt, at de betragtede det som risikabelt, fordi de ikke regnede med, at Gideon ville vinde slaget og fange midjanitternes konger. Men det gjorde han, og det kostede dem dyrt, at de havde nægtet at hjælpe ham. Lad os ikke være bange for at stå på Guds side i en tid, hvor det betyder at tilhøre en foragtet minoritet. Gud er sejrherren og venter bare på den tid, han i sit evige råd har bestemt, at hans sejr skal åbenbares for hele skabningen ved hans genkomst.

HUSKEVERS: Matthæusevangeliet 10:42

249 Dommerbogen 8:22 - 9:6

Herren skal herske over jer

Gideon afslog, at han og hans slægt skulle herske over Israel, fordi Herren var Israels konge. Hans ord var rigtige, men hans handling afslørede, at han dog i virkeligheden påtog sig en konges værdighed. Hans forhold til Herren var sundest, mens han i afmagt stod over for en overlegen fjende. Nu efter sejren følte han sig ikke så afhængig af Gud. Efoden, han lavede, var måske ikke ment som en afgud, men den var i klar modstrid med de ti bud og blev en snare for hans hus. Han tog sig mange hustruer, også et tegn på kongeværdigheden, og ulykken over hans hus kan siges at stamme herfra. Abimelek var frugt af hans egen synd. Han gjorde det af med alle Gideons andre sønner ved at ofre dem på hedensk vis (5).

HUSKEVERS: Lukasevangeliet 6:46.

250 Dommerbogen 9:7-25

Skulle jeg give afkald på min søde og dejlige frugt?

De træer, som i Jotams fabel afslog kongeværdigheden, var alle nyttige, og de foretrak fortsat at være til nytte og glæde i stedet for at påtage sig den meningsløse opgave "at knejse over træerne". Lad os være taknemmelige, om vi får lov til at glæde andre frem for at herske over dem. Kun den nyttesløse tornebusk, som repræsenterede Abimelek, tog imod tilbuddet, og det i vendinger, der afslørede det fjendskab, der ville komme. En trone rejst på volds handlinger er aldrig sikker. Forholdet mellem Sikem og Abimelek var ikke bygget op på indbyrdes kærlighed og loyalitet, og det varede ikke længe, før det begyndte at krakelere.

HUSKEVERS: 2. Korinterbrev 1:24

251 Dommerbogen 9:26-57

... og sikemitternes ondskab lod Gud ramme dem selv

Der var intet virkelig indbyrdes forhold mellem Abimelek og hans slægtninge i Sikem; begge var mest optaget af egne interesser, og det varede kun tre år, før det gik galt. Da sikemitterne faldt fra, og Abimelek fik dem i sin magt, viste han ingen barmhjertighed, men udryddede dem totalt. Således blev deres udåd mod Gideons familie gengældt. Men Abimelek gik heller ikke fri. Hans død ved en kvindes hånd var en begivenhed, der længe blev husket med rædsel i Israel. Sofars ord til Job (20:5), om at de ugudeliges jubel er kortvarig, er sande nok; de passede bare ikke på Job. Gud havde styret begivenhederne, og Abimelek fik et yderst vanærende endeligt som straf for sit mord på Gideons sønner, hans halvbrødre.

HUSKEVERS: Salme 1:6.

252 Dommerbogen 10

Gå hen og råb til de guder, I har valgt!

Israelitterne svigtede Herren og dyrkede afguder, men da de kom i nød, råbte de til ham om hjælp. De afguder, de havde udvalgt, havde vist sig magtesløse mod filistrene og ammonitterne. Herrens første svar var, at de måtte klare sig med de guder, de havde valgt sig. Han havde før hjulpet dem, men de var faldet fra ham igen. Selv om de nu erkendte deres synd, havde de åbenbart ikke holdt op med afgudsdyrkelsen. Men så snart de gjorde alvor af at skille sig af med deres fremmede guder, forbarmede Herren sig over dem endnu engang. Han er langmodig! Lad os ikke i de gode dage klynge os til ting, der ikke kan bære os gen-nem svære tider, men altid give Herren hans rette plads som Konge i vores liv.

HUSKEVERS: Prædikerens Bog 12:1

253 Dommerbogen 11:1-33

Da kom Herrens Ånd over Jefta

Jefta var udstødt af sin familie, indtil de kom i nød og trængte til hans hjælp, for han var en erfaren kriger, som kunne lede dem mod de angribende ammonitter. Hans budskab til ammonitterkongen viser, at han havde et nøje kendskab til Israels historie; ammonitterne havde intet berettiget krav på Israels land øst for Jordan. Jeftas store fejl var, at han troede, han skulle bringe et stort offer for at sikre sig Herrens hjælp (30-31). Men Herren havde allerede udvalgt ham som sit redskab til at frelse Israel (29). Vi kan ikke forhandle om Herrens hjælp ved at love nok så store ofre, men vi kan stille os til rådighed for ham, og det kan koste noget at blive brugt.

HUSKEVERS: Apostlenes Gerninger 9:15-16.

254 Dommerbogen 11:34 - 12:15

Ved den lejlighed faldt der 4Anden000 efraimitter

Ofringen af Jeftas datter viser den skæbnsvangre indflydelse, som afgudsdyrkelse havde haft i Israel. Det kan umuligt have behaget Herren, men både Jefta og hans datter troede, at det var nødvendigt at gennemføre offeret. Jefta har dog vundet en plads blandt trosheltene i Hebr. 11 (v.32). Efraimitternes voldsomme og uberettigede klage mod Jefta kostede dem dyrt. De viste den samme skinsyge mod Gideon, men han afværgede en konfrontation (8:1-3). Jefta havde ikke samme diplomatiske evner; han var af en anden støbning og slog til i vrede over den uretfærdige klage. Denne indbyrdes kamp var en sørgelig svækkelse af Israels kampstyrke mod de fælles fjender.

HUSKEVERS: Romerbrevet 12:16-17.

255 Dommerbogen 13

Drengen skal være en Guds nasiræer

Som indledning til Samsons historie møder vi her hans forældre. De var gudfrygtige og ivrige efter at adlyde Gud. Manoa var ikke tilfreds med at høre Guds instrukser gennem sin hustru, men søgte førstehåndskendskab, og Gud bønhørte ham. De tog begge imod løftet om en søn uden at tvivle. Fra før han blev født, var Samson indviet til Herren, og hans mor fulgte de nødvendige forholdsregler ifølge Mose lov (4 Mos. 6:2-5). Da det gik op for dem, at "Gudsmanden" var Herren selv, blev Manoa helt overvældet af frygt, men hans hustru viste sund fornuft! Herren havde taget imod deres offer, og han havde lovet dem en søn; han kunne ikke have i sinde at dræbe dem. Vi burde alle være Guds åndelige nasiræere, helt overgivet til Herren!

HUSKEVERS: Romerbrevet 12:1

256 Dommerbogen 14

Da greb Herrens Ånd ham

Mon ikke Samsons forældre har ventet, at deres dreng ville udvikle sig "fuldkomment" i alle henseender, da han var Guds udvalgte redskab. De blev grundigt skuffet! Stik imod Mose lov ønskede han at gifte sig med en filister-kvinde. Det undrer os ikke, at hans forældre ikke forstod, at det kom fra Herren; vi forstår det heller ikke. Vi kan ikke komme bort fra, at Gud undertiden bruger redskaber, som vi ville betragte som aldeles uegnede. Samson er en gådefuld skikkelse. På den ene side ødelagde han sit liv ved kærlighedsaffærer med diverse kvinder, og på den anden side brugte Gud netop disse forbindelser til at få ham i krig med filistrene, og det var netop hans livs bestemmelse.

HUSKEVERS: Romerbrevet 11:33-34

257 Dommerbogen 15

Er du ikke klar over, at filistrene har magten over os?

Judæerne var ikke parate til at kæmpe mod filistrene; de havde accepteret deres overmagt og ønskede ikke at støtte Samson i hans strid mod dem. De foretrak at udlevere ham til dem frem for at tage kampen op. Herren havde netop udvalgt ham til at forstyrre dette "status quo", hvor filistrenes herredømme var accepteret, og begynde at befri sit folk fra deres styre, og foreløbig måtte han stå helt alene. Men når Herrens Ånd greb ham, kunne han udrette det utrolige mod fjenden. Lad os se til, at vi aldrig indgår kompromis med fjenden, fordi det synes umuligt at blive fri for ham. Vi må altid føre krig mod synden og aldrig acceptere dens herredømme, for Jesus har befriet os fra dens magt.

HUSKEVERS: Romerbrevet 6:12,14

258 Dommerbogen 16

Gud Herre! Husk på mig og giv mig styrke

Midt i sin store Gud-givne styrke havde Samson den skæbnesvangre svaghed, som viste sig allerede ved hans første ægteskab - han kunne ikke modstå en kvindes tryglen. Det er ubegribeligt, at han lod sig dåre af Dalila; at han ikke erkendte sin svaghed så meget, at han flygtede fra hendes tryglende stemme og reddede sit liv. Han blev der, hvor fristelsen var, og derfor faldt han. Da symbolet på hans indvielse til Gud var borte, led han konsekvensen; Herren forlod ham. Alligevel forbarmede Herren sig over Samson og brugte ham til ved sin død at slå flere filistre ihjel, end han havde dræbt i hele sit liv. Således endte denne mands "private" krig mod filstrene, og de var mærkbart svækket. Også han fik en plads blandt trosheltene i Hebræerbrevet 11

HUSKEVERS: Hebræerbrevet 11:32-34

259 Dommerbogen 17

Enhver gjorde, hvad han fandt for godt

Mikas familie er ikke et eksempel til efterfølgelse. Det er helt klart fra skribentens gentagne indskud: enhver gjorde, hvad han fandt for godt. Hvorfor går Mika ikke til Herrens helligdom i Shilo? Han bestjæler sin mor, og bekender det først, når han føler sig tvunget til det. Han laver sig et gudebillede stik imod Mose lov og forventer, at hans private helligdom er under Herrens velsignelse, især når han får en levit til præst. Det tyder på stor uvidenhed om Herrens lov. Det understreger, hvor vigtigt Moses' gentagne befaling om at lære børnene Guds lov var. Det er ikke sket, og i den urolige dommertid er den rene gudsyndelse af Israels Gud ifølge Mose lov ved at gå tabt. Kristne forældre har et stort ansvar her.

HUSKEVERS: Femte Mosebog 11:19.

260 Dommerbogen 18

I har taget den gud, jeg har lavet

Der var åbenbart ingen myndighed, der kunne håndhæve loven i Israel på denne tid. Danitterne drog af sted med Mikas gud og præst, og han kunne ikke forhindre det, fordi de var stærkere end han. De havde fået et gunstigt svar fra præsten angående deres forehavende (6), og de ønskede at få denne "gud" med til deres nye bosættelse. De omtalte ham som Herren, Israels Gud, men deres forestillinger om ham var stærkt påvirket af afgudsyndelse. Hvis vi har en gud, vi selv har lavet, kan vi miste den, f.eks. gennem stærk påvirkning, hvis den eksisterer i vore tanker, eller gennem ændring i vore forhold, hvis den knytter sig til ting eller mennesker. Den eneste sande Gud åbenbarer sig gennem sit ord. Ham kan vi ikke miste, for han er ikke afhængig af os og vore tanker om ham, men vi er afhængige af ham.

HUSKEVERS: Første Johannesbrev 5:20-21

261 Dommerbogen 19

Vi har aldrig oplevet noget lignende

En af lektierne i dette kapitel bliver tydelig, når vi sammenligner denne unge levits nølen hos sin svigerfar med Abrahams tjeners iver for at komme af sted, da han havde fundet Rebekka: "I må ikke sinke mig ... Lad mig rejse hjem" (1 Mos. 24:54-56). Levitten og hans svigerfar ødslede den ene dag bort efter den anden; alt hvad der står om, hvad de foretog sig, er: "de spiste og drak". Det var hans sene afrejse den Femte dag, der gjorde det nødvendigt at overnatte i Gibe. Forholdene i Gibe var blevet fuldstændig som i Sodoma, da Lot boede der (se Første Mos. 19). Benjaminitterne i Gibe havde forladt Herren og rettede sig ikke efter Mose lov. Men levittens hjerteløse behandling af sin medhustru (25-28) tyder ikke på, at han var stort bedre. Hvor Guds lov ikke er i højsædet, afsløres menneskets fordærv.

HUSKEVERS: Romerbrevet 3:11-12

262 Dommerbogen 20:1-28

Herren svarede: "Ja, drag op imod dem!"

Israels stammer holder sammen, kun Benjamin er udenfor. Omtalen af Pinehas (28) viser, at episoden fandt sted tidligt i dommertiden, før Samson og Gideon m.m. Benjaminitterne foretrak at forsvare Gibe frem for at udlevere dem, der havde øvet udåden. Således blev det til borgerkrig. I første omgang blev Juda slået af Benjamin, og næste dag gik det ikke bedre for israelitterne, selv om de havde Herrens ja til at fortsætte angrebet. Det kunne tyde på, at også Israel behøvede Herrens tugt. Måske de, på trods af deres bøn, stolede mest på deres egen styrke. Måske var de til dels medskyldige i, at benjaminitterne var faldet fra. Gør vi alt, hvad vi kan, for at hjælpe nådesøskende fra at komme på afveje?

HUSKEVERS: Galaterbrevet 6:1-2

263 Dommerbogen 20:29-48

De så, at ulykken havde ramt dem

Israels strategi den tredje dag lykkedes, og Benjamin blev slået. Men Israel forfølger de slagte benjaminitter med en skånselsløshed, der næppe har vakt Guds velbehag. Denne fjende var trods alt en broderstamme, og ikke en af de oprindelige beboere i landet, der var hjemfalden til Guds dom: udryddelse. Israel udnyttede sin fordel over Benjamin så drastisk, at de tilintetgjorde alle de forsvarsløse, der var tilbage i byerne, efter at hæren var så godt som udslettet. Det er svært for mennesker, når de får magten, at handle skånsomt! Godt for os, at Gud den Almægtige er helt anderledes. Han ønsker ikke en synders død, men at han må omvende sig og leve.

HUSKEVERS: Ezekiels Bog 18:23

264 Dommerbogen 21

Hvordan kan der reddes en rest af Benjamin?

Benjaminitterne skulle straffes, men da slagets ophidselse var ovre, græd israelitterne. De var gået så vidt, at en hel stamme i Israel var ved at gå tabt, og det fortrød de. Kun 600 unge mænd havde overlevet, og israelitterne havde svoret, at de ikke ville lade deres døtre ægte en benjaminit; nu var alle Benjamins kvinder udryddet. Det var en forhastet ed, og resten af kapitlet fortæller, hvordan Israel kom uden om den og skaffede 600 hustruer, så Benjamins stamme kunne reddes. Hvordan mon Herren ville have løst problemet, hvis de havde spurgt ham? De holdt bøgstaven i deres ed, men betød det noget, når de alligevel kom uden om den? Sandhed i hjertedybet var der ikke meget af i denne parodi (Sl. 51:8 gl.o.).

HUSKEVERS: Salme 51:19.